

Letland

Af Steffen Madsen
Fredericia Frimærkeklub

Letland er en republik i Østeuropa beliggende i Baltikum med landegrænser til Estland, Litauen, Belarus og Rusland. Landet har 2,3 million indbyggere hvoraf mange med russisk afstamning. Godt 714.000 indbyggere bor i hovedstaden Riga beliggende ud til Riga bugt. Sproget er lettisk, russisk og polsk og landet. Landets størrelse på 64.598 km² består meget af skovområder og flotte landskaber.

Når man samler Letland er der to perioder med egne frimærker. De første frimærker udkom i år 1918, samme år som landets uafhængighed er regionen, og frem til år 1940. Herefter udgav landet først igen egne frimærker fra år 1991, efter løsrivelsen fra Sovjetunionen, og frem til i dag.

Klassiske frimærker

De første frimærker findes i en del forskellige udgaver. Stentryk på tyske generalstabskort fra 1. Verdenskrig med detaljerede eller groft tegnet landkort. Andre trykt på skrivepapir med svage blå linjer, tyndt papir og papir med vandmærker. Forekommer utakket, delvis takket og fuldtakket.

Definitiv udgaven udkom første gang i år 1921 med takning 11 ½ og vandmærke II. Samme motiv udkom i årene 1923-1926 med ændrede værdier pga. en valutareform. Takning varierer mellem 10 - 11½, og der er god mulighed for at finde de mange forskellige takningskombinationer. I nogle af frimærkerne findes dele af ark vandmærket PACTIEN LIGAT MILLIS 1858, og der findes varianter og forskellige tryk oplag. Annullerede russiske pengesedler er også blevet

Fig. 2: Utakket parstykke mellem Latwija og Leepaja.

vet brugt til at trykke frimærker på. Der skelnes mellem brune, grønne, røde og blå sedler. Farverne ses tydeligt på bagsiden af frimærkerne.

Der findes 4 forskellige vandmærker, og alle er afbilledet i AFA katalogerne.

Derudover nogle provisorier og luftpostmærker igennem perioden.

Posthistorie

Eftersom Letland først udgav egne frimærker fra år 1918, er der god mulighed for at samle diverse brevudvekslinger i perioden indtil.

Frem til år 1940 udkom 307 forskellige frimærker med forbehold for diverse takningsforskelle og papirtyper. Sidste udgave blev en serie med 13 frimærker med våbentegning og påtryk

Fig. 1: Manglende takning og trykt på landkort.

Fig. 3: Frimærker trykt på russiske pengesedler.

PSR. De tre bogstaver symboliserede russisk tilhørsforhold, og samtidig blev lettiske frimærker erstattet af russiske. Mange lettiske annulleringsstempler blev ligeledes udskiftet til russiske stempler.

I år 1941 okkuperede Nazistiske tyske tropper landet og jagede russerne ud. I årene frem til 1945 blev tyske frimærker overtrykt med teksten Östland og blev anvendt i bl.a. Letland. Der findes også censurbreve under besættelsen.

Så kom russerne igen i år 1945, og Letland blev underlagt Sovjetunionen. I de næste 46 år blev der anvendt russiske (CCCP) frimærker i landet.

I år 1953 blev en serie på 6 russiske frimærker overtrykt med teksten LATVIJA 1941 I. VII og anvendt som lokalporto i hovedstaden Riga.

Først d. 19. oktober år 1991, efter landet havde erklæret sig for selvstændig nogle måneder forinden, udgav Letland igen egne frimærker. Første serier blev motiv med statsvåben og samtidig udkom de første dagligserier frimærker. Senere samme år overtrykte Letland et parti forældede russiske frimærker med teksten LATVIJA og egen valuta. Nu blev landet endelig selvstændig og kunne begynde at trykke egne frimærker.

Derudover findes der meget brev korrespondancer mellem Letland, Rusland og Vesteuropa.

Jernbanemærker

Et unikt område er jernbanemærkerne i perioden år 1926-1928. Der udkom 10 forskellige, men anden udgave med varierende takning mellem 10-11½. Der er mulighed for at samle jernbane-

Fig. 5: Lettiske frimærker overtrykt PSR sammen med CCCP.

stempler, gamle stations stempler og poststrækninger.

Moderne frimærker

Frimærkekvaliteten og teknikken er på fuld højde med vesteuropæiske postvæsener. De udgiver ca. 25 forskellige frimærker årligt samt et par miniark. Dertil kommer årsmapper, FDC og andet filatelistisk materiale. Udgivelsespolitikken er moderat og oplagene er ikke meget højere end det egentlig behov for frimærkerne. Fra år 1991 og til nu har Letland udgivet ca. 500 forskellige frimærker.

Generelt omhandler udgivelserne landets historie, kunst, kultur, planter og dyreliv med 2-4 frimærker i hver serie.

Sådan begynder du

Det er forholdsvis let og billigt at skaffe meget materiale fra Letland. Det er meget anvendeligt

med en del studiemateriale til de først årgange for at finde de forskellige papirtyper og de mange takningskombinationer.

Generelt er materialet i pæn kvalitet og ofte med tydelige stempler. Breve og kort er også forholdsvis nemme af opdrive.

AFA og Michel katalogerne er gode nok for en almindelig grundsamling, men de dækker slet ikke de mange muligheder der er for at lave en rigtig spændende og historisk samling. Ligeledes kan Leuchtturm og øvrige fortryksalbum heller ikke tilfredsstille den lidt med avanceret samler. Anskaf derfor rigeligt med materiale og få det grundigt studeret inden du sætter det op på din egne sider. Overskydende materiale er nemt at sælge igen.

Fig. 4: Takninger kombineret mellem 10 - 11½.

Fig. 6: Tyske Rige frimærker overtrykt Östland.